

MEDIJI O ZDRAVSTVU

utorak, 29. septembar 2020.godine

RTS- Vakcina protiv gripa stigla u Srbiju, počinje distribucija

RTS- Đerlek: Plašim se i osećam posledice korone, apelujem na odgovornost

N1- Štab: Masovna okupljanja - ugrožavanje zdravlja, nepoštovanje zakona, medicinara

DNEVNIK- Smrt od srca u Srbiji svakih 10 minuta

DZ NOVI SAD- Nacionalna nedelja promocije dojenja

Vakcina protiv gripa stigla u Srbiju, počinje distribucija

U Srbiju je stiglo prvih 344.000 doza vakcine protiv gripa, a distribucija ka institutima i zavodima za javno zdravlje počinje danas. Ministarstvo zdravlja: Imunizacija protiv gripa od 1. oktobra.

Prvi kontingent vakcina protiv gripa, ukupno 343.920 doza, stigao u Srbiju, a imunizacija će krenuti nakon svih zakonski predviđenih aktivnosti u pogledu sertifikacije i dostave vakcine zdravstvenim ustanovama.

Celokupna količina biće isporučena do srede, a nakon toga i ka zdravstvenim ustanovama.

Radi se o četvorovalentnim vakcinama protiv gripa, a nabavku je sproveo Republički fond za zdravstveno osiguranje.

Ministarstvo zdravlja saopštilo je da će vakcinacija građana protiv sezonskog gripa početi 1. oktobra.

Prethodno je epidemiolog Branislav Todorović rekao za RTS da vakcinacija počinje od 1. oktobra.

"Ministarstvo zdravlja će zbog aktuelne epidemiološke situacije građanima preporučiti najadekvatniji termin za imunizaciju, kako bi imunitet stečen vakcinom bio najefikasniji i najdelotvorniji", navodi se u saopštenju.

Ministarstvo zdravlja je u skladu sa aktuelnom globalnom pandemijom korona virusa kao i povećanim potrebama i interesovanjem građana, ove godine obezbedilo rekordan broj vakcina protiv gripa - više od 500.000 doza, delom od Instituta "Torlak", a delom od stranih dobavljača.

Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, ove nedelje će otpočeti i distribuciju pneumokok vakcine ustanovama za smeštaj odraslih i starih lica.

Navedena vakcina je prema svim dosadašnjim istraživanjima imala izuzetno pozitivan uticaj u pogledu borbe protiv korona virusa, stoga se preporučuje imunizacija starijim licima.

Đerlek: Plašim se i osećam posledice korone, apelujem na odgovornost

Državni sekretar Ministarstva zdravlja doktor Mirsad Đerlek tokom pandemije izgubio je majku i ujaka, a i sam je preležao koronavirus. Nakon svega poručuje da se i dalje plaši. Probudite se, budite odgovorni, moramo učestvovati svi zajedno u ovoj borbi. Daleko smo od nekog trijumfa ili pobeđe nad koronom, ističe Đerlek.

Od 30 slučajeva koronavirusa koliko je potvrđeno u poslednja 24 časa, 21 slučaj je iz Beograda, a doktor Mirsad Đerlek kaže da je potpuno normalno da Beograd u odnosu na broj stanovnika uvek bude vidljiv preko brojki zaraženih ljudi.

"I posle preležane korone i dalje se plašim"

Tokom epidemije doktor Mirsad Đerlek je izgubio majku i ujaka, a i sam je preležao koronavirus. Sada kaže da se i dalje plaši svega.

"Često u nekim delovima Srbije čujemo da korona ne postoji, da su to izmislili ljudi u Beogradu, međutim svi koji su preležali koronu su svesni toga šta korona znači", rekao je Đerlek i dodao da se i posle dva meseca zamara, da nema najbolju koncentraciju.

"Pratio sam istraživanja svetskih i naših stručnjaka i broj i dužina antitela posle preležane korone je diskutabilan, neki kažu mesec dana, neki tri meseca, neki godinu dana, a već imamo i u Srbiji slučajeve koji su dva puta preležali koronu. U svakom slučaju i oni koji preležali koronu nisu sigurni i moraju se pridržavati mera sve dok ne dobijemo vakcinu", ističe Đerlek.

"Probudite se, molim vas budite odgovorni, jer moramo učestvovati svi zajedno u ovoj borbi. Daleko smo od nekog trijumfa ili pobeđe nad koronom", istakao je Đerlek.

"U ovom trenutku na ukupan broj testiranih i ukupan broj stanovništva tridesetak ljudi nije za zabrinjavanje, međutim ne možemo se ponašati kao da virus ne postoji. Ipak, ovo danas pokazuje da imamo 30 pozitivnih, od toga 21 u Beogradu i Beograd jeste uvek i bio grad gde smo imali najveći broj i pozitivnih i hospitalizovanih pacijenata", dodao je Đerlek gostujući u "Beogradskoj hronici".

Istakao je da treba uvek da smo oprezni da se pridržavamo epidemioloških mera.

Ukazao je da "imamo najbolji rezultat u Evropi po statističkim podacima" i ističe da je u to rezultat timskog rada.

"I drugi se pridržavaju mera, ali ne toliko dovoljno čim imaju ovako katastrofalnu situaciju. Ukupan broj zaraženih ljudi je direktno proporcionalan poštovanju mera i zato apelujem na građane Srbije da bez obzira na ovako dobar rezultat, koji se mora održati kako znamo i umemo, nije sigurnost da ćemo i u narednom periodu imati ovako dobar rezultat, sve zavisi od nas", dodao je Đerlek.

"Ako budemo ovako odgovorni prema sebi, prema svojim porodicama i ostalima, možemo se nadati nekoj mirnijoj jeseni. Međutim, ako i mala sitnica se desi u nepridržavanju mera onda će nas čekati izuzetno teška jesen i zima", naglašava Đerlek.

Novi Pazar kao srpski Vuhan

Novi Pazar je proglašavan srpskim Vuhanom. Doktor Đerlek je objasnio kako se u tom gradu situacija otrgla kontroli.

"U prvom piku, u martu, zaobišao nas je virus u odnosu na druge delove Srbije, nije bilo toliko pacijenata i to što smo imali uglavnom smo slali u tercijarne zdravstvene ustanove i to je odmah znak da se ljudi opuste", rekao je Đerlek.

"I onda je 12. juna naišao veliki broj pacijenta odjednom, gde zdravstveni sistem u Novom Pazaru nije mogao da izdrži taj pritisak. Još jedna stvar je da su se pacijenti uglavnom lečili kod kuće i dolazili uglavnom u nekoj tercijarnoj fazi gde nije moglo da se pomogne", objasnio je Đerlek.

Juče je bio u poseti Sjenici, Tutinu i Novom Pazaru, jer je hteo da svoju prvu posetu posveti tom kraju.

"Tamo sam vodio izuzetno tešku borbu koju nikada u životu neću zaboraviti, posebno taj 12. jul kada smo imali za jedno veće 100 pacijenata za prijem za tako malu bolnicu i tako mali grad 100 pacijenata zbrinuti od kojih je 70 sa saturacijom od 40 do 50 je bilo izuzetno teško", naglasio je Đerlek.

Udruženje "Ujedinjeni protiv kovida" traži hitnu smenu v. d. direktora Opšte bolnice Novi Pazar Meha Mahmutovića. Đerlek kaže da nije na njemu da to komentariše i da će druge institucije i organi to utvrđivati.

"Ja sam se u tom periodu koncentrisao i borbu usmerio na spasavanje života, na poboljšanje organizacije celog sistema i tražio pomoć države od koje sam dobio sve što sam tražio i uspeli smo da zaustavimo koronu", rekao je Đerlek.

Što se tiče udruženja "Ujedinjeni protiv kovida", Đerlek kaže da je Ministarstvo zdravlja spremno da sa svima razgovara.

"Mi moramo još da vodimo zajedničku borbu sa koronom, tako da nam je svaki savet svakog udruženja, pa čak u udruženja 'Ujedinjeni protiv kovida' koje je potpisalo peticiju zbog Kriznog štaba, revanšizma prema nekim lekarima, tražili su reformu zdravstvenog sistema. U ovom trenutku smo ih pozvali ljudski da zajedno radimo, a u hodu ćemo razgovarati i o stvarima kojima oni nisu zadovoljni i oni su pristali", naveo je Đerlek.

Kada počinje vakcinacija protiv gripa

U Srbiju su stigle prve doze vakcina protiv gripa, a na pitanje kada počinje vakcinacija Đerlek kaže da će Ministarstvo zdravlja obavestiti građane kada će početi vakcinacija protiv gripa, jer će to struka odrediti.

"Želimo da pogodimo pravo vreme da se ne ukrste korona i sezonski grip, želimo da pogodimo pravo vreme da sezonski grip da neku zaštitu i da te ciljne ranjive grupe ne budu toliko ugrožene", zaključio je Đerlek.

The screenshot shows a news article on the website 'NI SRB' with the headline 'Štab: Masovna okupljanja - ugrožavanje zdravlja, nepoštovanje zakona, medicinara'. The article is dated 28.09.2020. The main image shows three people sitting at a table during a meeting, all wearing face masks. To the right of the article is a poll titled 'Da li je Krizni štab, u okviru popuštanja mera, trebalo da dozvoli i kulturne i sportske manifestacije?' with four options: 'Da, situacija je povoljnija', 'Ne, rizik je još prisutan', 'Dozvoliti samo kulturne', and 'Dozvoliti samo sportske'. There are also several advertisements for 'shoppster' and 'SBB' visible on the page.

Štab: Masovna okupljanja - ugrožavanje zdravlja, nepoštovanje zakona, medicinara

Krizni štab za zaštitu stanovništva od koronavirusa odlučio je na današnjoj sednici da produži radno vreme kafićima i restoranima bez bašte do 23 časa, ali i istakao da se to ne može tumačiti kao ublažavanje mera, jer sada nije trenutak za to, već je samo kao usklađivanje sa vremenskim uslovima i godišnjim dobima. Svako masovno okupljanje bez poštovanja mera je ugrožavanje zdravlja, nepoštovanje zakona, ali i zdravstvenih radnika, istakli su.

"Broj zaraženih i hospitalizovanih, kao i broj pregleda u prethodnih nekoliko dana pružaju nam razloge za optimizam, ali nikako za opuštanje. Svako neodgovorno ponašanje u danima pred nama jasno će se odraziti u statističkim brojkama kroz dve ili tri nedelje, što je svakako scenario koji želimo da izbegnemo", navodi se u saopštenju nakon sastanka.

Krizni štab je dodao da svako masovno okupljanje bez poštovanja mera i nošenja maski u zatvorenim prostorima predstavlja ugrožavanje svog i zdravlja drugih ljudi, ali i nepoštovanje zakona pa čak i zdravstvenih radnika, koji su poneli najveći teret borbe protiv koronavirusa.

"Na sednici Kriznog štaba usaglašen je jedinstven stav da je trenutna povoljna epidemiološka situacija odraz isključivo visoke odgovornosti građana pokazane u prethodnom periodu. Srbija je, prema raspoloživim informacijama i takozvanoj stopi incidencije, nakon Grenlanda i Vatikana najbolje stojeća zemlja u Evropi za prošlu nedelju", dodaje se.

Krizni štab, međutim, upozorava da se te brojke mogu preokrenuti u relativno kratkom periodu i apeluje na sve građane da poštuju mere zarad sopstvenog i zdravlja najbližih.

Smrt od srca u Srbiji svakih 10 minuta

NOVI SAD: Svetski dan srca ustanovljen je da ukaže na značaj kardiovaskularnih bolesti, a pre svega na činjenicu koliko sami možemo da učinimo za zdravlje svog srca. Shodno tome je i ovogodišnji slogan „Svim srcem za zdravo srce“. Kardiovaskularne bolesti su i danas vodeći uzrok smrti u populaciji od 30 do 70 godina, s učestalošću više od 50 procenata, kaže direktor Instituta za kardiovaskularne bolesti Vojvodine profesor dr Aleksandar Redžek.

Prema njegovim rečima, odgovorne su za blizu 18 miliona smrtnih ishoda u svetu godišnje, sa prognozom da će do 2030. godine taj broj premašiti 25 miliona.

Ako se uzme u obzir da je od kovid infekcije ove godine preminulo blizu milion ljudi, onda se u poređenju sa tim na pravi način mogu sagledati razmere štete koje kardiovaskularne bolesti ostavljaju na pojedince i društvo u celini, veli naš sagovornik.

Za Srbiju su statistički podaci krajnje zabrinjavajući, s obzirom na to da je učestalost akutnog koronarnog sindroma između 250 i 300 novoootkrivenih slučajeva na 100.000 stanovnika godišnje, a od bolesti srca i krvnih sudova svake godine premine više od 50.000 stanovnika, što znači da svakih 10 minuta jedna osoba izgubi život. Reprezentativne studije sprovedene u svetu ustanovile su da pridržavanjem preporučenih preventivnih mera učestalost prevremenih smrtnih ishoda može da se smanji za čak 85 odsto i dr Reyek ocenjuje kako je ovaj podatak ključan za definisanje strateških mera, čiji je akcent na doslednom sprovođenju mera primarne i sekundarne prevencije za rizične grupe stanovništva. One podrazumevaju eliminaciju brojnih faktora rizika kojima smo izloženi savremenim načinom života, ali i uvođenje obaveznih preventivnih pregleda za rizične grupe. Preventivni pregledi imaju značaj u smislu ranog otkrivanja bolesti, efikasnijeg lečenja i sprečavanja komplikacija. Komplikacije dovode do teškog

oštećenja srčanog mišića i razvoja srčane slabosti koja pojedince čini radno nesposobnim, često vezanim za pomoć i negu drugih lica. Ovi bolesnici zahtevaju i učestalo bolničko lečenje, što predstavlja veliko opterećenje za zdravstveni sistem i državu u celini. Ono što sami možemo da učinimo jeste da zdravo živimo.

Većina stanovnika je dobro upoznata s faktorima rizika i na koji način mogu da se preveniraju. Glavni problem je više motivacione prirode i samodiscipline svakog od nas, da ne dođemo u situaciju da reagujemo tek kada se problem pojavi. Na žalost nisu retki primeri bolesnika koji i nakon ugradnje stenta ili operacije srca ne promene način života. Upravo u ovom segmentu postoji prostor za postizanje boljih rezultata u budućnosti a oni zahtevaju dodatno angažovanje kako zdravstvenih radnika tako i društva u celini. Inštitutu za kardiovaskularne bolesti Vojvodine nastoji da, prateći svetske trendove, uvodi nove procedure kojima se poboljšavaju rezultati lečenja naših bolesnika. Akcenat je pre svega na mini-invazivnim interventnim hirurškim procedurama koje omogućuju lečenje najkompleksnijih srčanih oboljenja, uz minimalnu proceduralnu traumu i samim tim brži oporavak bolesnika. Za sve ovo je neophodna najsavremenija oprema koju je obezbedila Vlada AP Vojvodine i resorni sekretarijat, istakao je dr Redžek i naglasio kako je u proteklih nekoliko godina ogroman napor uložen u efikasnije zbrinjavanje bolesnika s akutnim infarktom miokarda na području Vojvodine. Otvorene su još tri angiosale u Subotici, Somboru i Zrenjaninu koje su, uz podršku zaposlenih Inštituta, doprinele da nakon više decenija nema liste čekanja za interventne procedure.

„Pokucaj, mi smo tu“

Udruženje kardiovaskularnih pacijenata “Moja druga šansa” bori se za bolji status pacijenata koji su preživeli infarkt srca i pokrenuli su projekat “Pokucaj, mi smo tu”, gde već mesecima zajedno sa lekarima kardiolozima, organizuju online savetovališta za sve kardio pacijente u Srbiji. Do sada je realizovano 12 savetovališta, koja se emituju svakog četvrtka od 10 do 11 sati na Jutjub kanalu “Pokucaj, mi smo tu”.

Za prethodnih 12 savetovališta, na kojima je učestvovalo više od 20 lekara i pacijenata/članova udruženja, dobijeno je gotovo 1.000 pitanja pacijenata i članova njihovih porodica, više desetina hiljada ljudi je pratilo savetovalište i pružen je veliki broj korisnih saveta i informacija.

Pored savetovališta, napravili smo i aplikaciju za pacijente „Otkucaji“, koja je dostupna na Gugl i Epl storu i može besplatno da se preuzme. Aplikacija je pomoć pacijentima u primeni terapije i praćenju opšteg stanja, istakao je predsednik udruženja “Moja druga šansa” Ivan Tojagić.

Krajnji cilj je da je i ovi centri obezbede 24/7 negu za bolesnike s akutnim infarktom miokarda za šta je potrebna edukacija novih kardrova koja je u toku. Postignut je i značajan iskorak u lečenju bolesnika sa srčanom slabošću i kompleksnim poremećajima ritma. Budućnost Inštituta vezana je i za otvaranje objekta “Kamenica 3”, u kome će Inštitut dobiti savremeni centar za neinvazivnu dijagnostiku; kardiorehabilitaciju i odeljenje za lečenje najtežih kardioloških bolesnika s razvijenom srčanom slabošću. I pored svih napora vezanih za unapređenje lečenja bolesti srca, ne smemo da zaboravimo da najviše možemo da učinimo sami - „svim srcem za zdravo srce“. Bitno je da shvatimo koliko je to važno, a Svetski dan srca nas na to podseća, zaključio je dr Redžek.

Nacionalna nedelja promocije dojenja

Ove sedmice se obeležava Nacionalna nedelja promocije dojenja, 28. septembar – 4. oktobar 2020. godine

Dojenje nije samo hrana, ono je mnogo više od toga. Majčino mleko ima neprocenjivu vrednost za sveobuhvatni razvoj deteta- sadrži sve što je potrebno za fizički, psihički, socijalni, emocionalni i kognitivni razvoj, razvoj svih čula (vid, miris, sluh, dodir, ukus) i inteligencije (govora i jezika), štiti od mnogih infekcija i alergija, a kod odojčadi smanjuje rizik od sindroma iznenadne smrti.

Prednosti dojenja za majku su mnogostruke - pomaže uspostavljanju emocionalne veze sa detetom, smanjuje rizik od postporođajne depresije, smanjuje krvarenje posle porođaja i rizik od pojave anemije, doprinosi normalizaciji telesne mase, a dugoročni efekti su smanjivanje rizika od pojave osteoporoze i pojave malignih oboljenja dojke i jajnika.

Dojenje doprinosi skladnijim porodičnim odnosima, rasterećuje porodični budžet i štedi vreme.

Majčino mleko - humano mleko je kompleksna živa hranljiva tečnost koja sadrži antitela, enzime, hormone i druge brojne sastojke koji su važni za razvoj i zdravlje bebe.

Potrebno je obezbediti uslove u zdravstvenim ustanovama kako bi svaka majka i novorođenče pre, za vreme boravka i nakon izlaska iz porodilišta dobili potrebnu pomoć i podršku za uspešno dojenje u skladu međunarodnim preporukama:

- započinjanje dojenje u okviru prvog sata od rođenja
- isključivo dojenje do navršenih šest meseci i
- nastavak dojenja do dve godine i duže

Od izuzetne je važnosti uključiti očeve još tokom trudnoće i nakon rođenja deteta jer to doprinosi uspešnom uspostavljanju i održavanju dojenja, ali i boljoj privrženosti svih članova porodice.

Patronažne sestre su jedini zdravstveni radnici koji realizacijom patronažnih poseta imaju priliku da sagledaju sve faktore koji se mogu pozitivno ili negativno odraziti kako na dojenje tako i na celokupno zdravlje deteta. Promociju dojenja započinju tokom patronažne posete ženi tokom trudnoće, a nastavljaju sa snažnom podrškom i edukacijom nakon izlaska babinjare iz porodilišta, kao i daljim

nadzorom odojčeta i malog deteta. Broj poseta patronažne sestre porodici, sa posebnim akcentom na vulnerabilne kategorije, regulisan je Pravilnikom o sadržaju i obimu prava na zdravstvenu zaštitu iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i o participaciji Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljem tekstu Pravilnik).

Dojenje, iako prirodom predviđeno, nije uvek jednostavno i bez poteškoća. U prvim danima nakon izlaska iz porodilišta potrebna je snažna podrška ženama kako bi savladale veštinu dojenja i bile što uspešnije i istrajnije u tome. Zato je potrebno da svi zdravstveni radnici šalju jasnu poruku o prednostima majčinog mleka u odnosu na bilo koji drugi vid hranjenja. Jer majčino je najbolje, bolje ne postoji...